

Medaljer in kipar Stane Dremelj

Avtoportret, 1940

Stane Dremelj, kipar iz Radovljice (ob odprtju razstave Franceta Boltarja v graščini):
»Ni še dolgo, ko sem se preselil v Radovljico, kjer prav sedaj pripravljam svoj atelje. Mislím, da je dvorana radovljiške graščine za tovrstne prireditve premajhna. Najbrž bi na otvoritve in koncerte prišlo več obiskovalcev, če bi bil prostor večji. Moti me namreč, ker si na otvoritvi razstave ne morem temeljiteje ogledati. Drugače pa je otvoritev razstave združena s koncertom zelo dobra oblika. Presenečen pa sem, da vidim na današnji otvoritvi toliko mladih.«

Vir: Glas, 24. 3. 1971

Plakat razstave, 1973

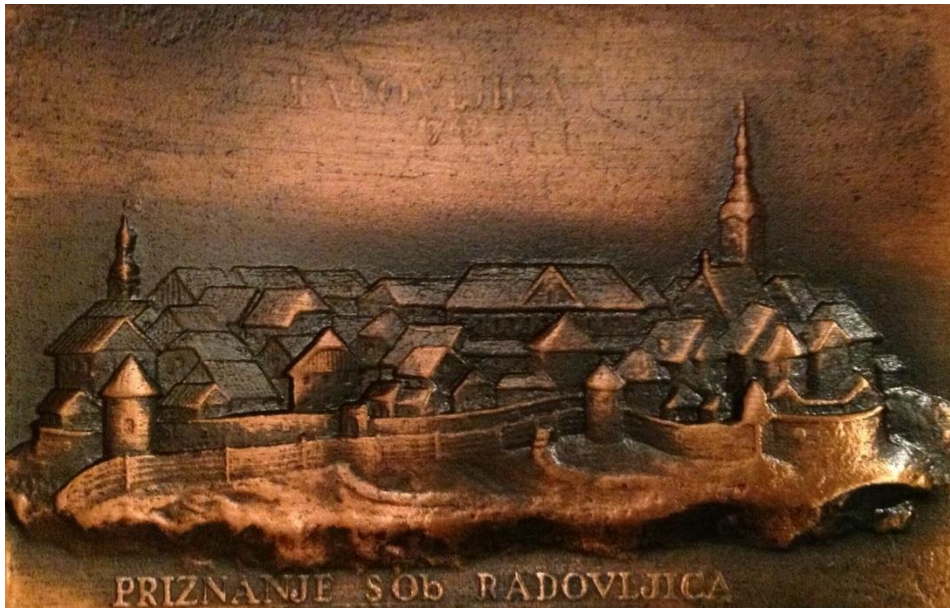
Kipar Stane Dremelj od 3. do 13. julija v radovljiški graščini. Stane Dremelj, kipar in medaljer, se prvokrat samostojno predstavlja javnosti s posebno zvrstjo kiparske umetnosti – medaljerstvom, ki je v našem likovnem svetu redko vidno in ga zato slabo poznamo.

Dremelj sodi poleg Severja in Števička med naše najplodovitejše medaljerje.

Njegove medalje, plakete in drobne plastike nam kažejo izrednega mojstra miniaturnih upodobitev. Od materialov suvereno uporablja baker, slonovo kost, zlato in druge. Tudi različne, včasih zelo zahtevne tehnike, ki jih pozna medaljerstvo. Stanetu Dremelju ne predstavljajo ovire. Odkar je odkril likovni svet Ilirov, se zdi da mu je najbližja torevtika, tehnika tolčenja v bakreno pločevino. Mehkoba izraza pa dosega predvsem v slonovi kosti, ki s svojo prosojnostjo daje Dremeljevim upodobitvam poseben čar.

Kiparjev motivni svet je na prvem mestu portret, v katerem se kaže poleg tehnične dovršenosti avtorjeva sposobnost psihološke opredelitve upodobljenca.

Plaketa Radovljice, ki je nastala v zadnjem času in jo je avtor prevzel po predlogi iz leta 1763, nam poleg tehnične izdelanosti kaže njegov posluh za stare arhitekturne in vedutne značilnosti. Z ostimi vrezi v strehe hiš, ki ponazarjajo kritino z občutljivim premikanjem posameznih plastičnih sestavin, ki predstavljajo podobo mesta, je dosegel na bakreni površini igro svetloce in sence, ki oživlja celostno kompozicijo.

Plaketa Občine Radovljice – delo Staneta Dremelja
Vir: Občina Radovljica

Portretna vernost upodobljenecv, obvladanje zahtevnih tehnik, občutek za krašenje pri izdelkih umetne obrti, nam zgovorno priča, da imamo pred seboj odličnega mojstra na tistem področju likovnega ustvarjanja, ki pri nas doslej, žal, še ni našlo pravega mesta.

Stane Dremelj je bil rojen 9. 11. 1906 na Vrhniki. Z Vrhnike je odšel na kiparski oddelek srednje tehnične šole v Ljubljani, kjer je pri kiparju A. Bernekarju in medaljerju Severju dobil prvi pouk v medaljerstvu.

Akademijo je obiskoval v Zagrebu in l. 1934 diplomiral pri prof. Kršiniću ter končal specialko za medaljerstvo pri prof. Kerdiću. Vse do l. 1946, ko je prevzel mesto profesorja na tedanji umetni obrtni šoli, je bil svobodni umetnik.

Kot likovno izredno discipliniran umetnik, ki dobro pozna različne materiale in njihove možnosti oblikovanja, je bil Stane Dremelj s svojo naravno pedagoško sposobnostjo in človeško odprtostjo pravi lik profesorja na šoli, kakršna je šola za oblikovanje. Zato gotovo ni naključje, da pri pripravi mojstrove razstave v Radovljici, sodelujejo tudi njegovi nekdanji učenci. / M. Avguštin

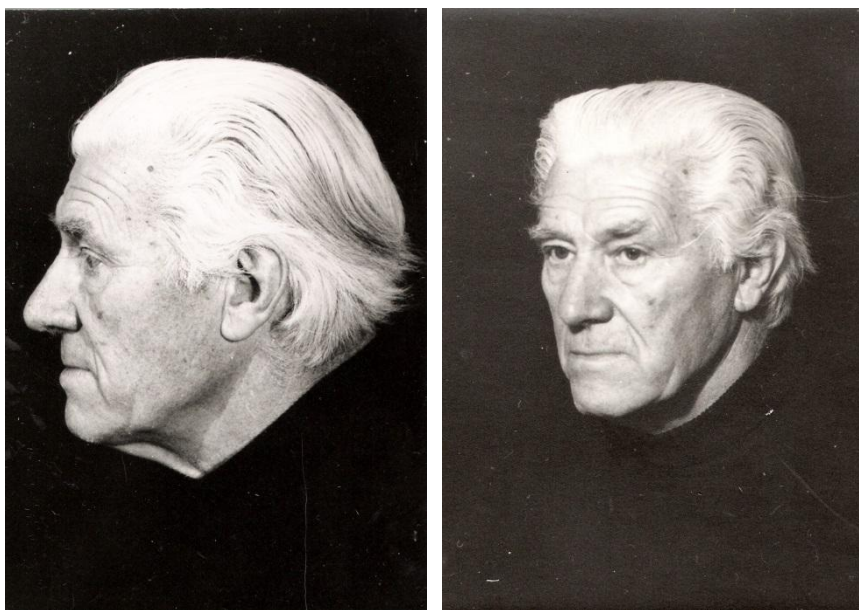
Vir: Glas, 3. 7. 1971

Gorenjski Prešernovi nagrajenci. V četrtek zvečer so v galeriji Loškega muzeja na gradu slavnostno podelili Prešernove nagrade za leto 1972. Veliki kulturni dogodek je bil združen z uvodnim umetniškim recitalom, ki so ga naštudirali dijaki škofjeloške gimnazije pod vodstvom Jožeta logarja in mentorice prof. Vide Zupančeve, fotoreporter in novinar Marjan Kregar pa je navzočim zavrtil barvni film o Škofji Loki in njeni okolici, posvečen tisočletnici ozemlja. Svečani govor je imel prof. France Planina. Potem so predsedniki posameznih občinskih skupščin peterici izbrancev izročili priznanja.

Stane Dremelj - medaljer

Če gremo po abecednem redu, velja kot prvega omeniti Radovljičana Staneta Dremlja. Dremelj se je rodil leta 1906 na Vrhniku. Leta 1934 je končal likovno akademijo v Zagrebu in nato svoje znanje izpopolnil na specialki pri prof. Kerdiću. Štirideset let – sprva kot svoboden umetnik in nato kot profesor na šoli za oblikovanje – je ta skromni umetnik neumorno delal ter ustvaril neponovljiv opus miniaturnih reliefnih upodobitev, enkratnih mojstrov in posebne kiparske veje, imenovane medaljerstvo. Zlasti so znani njegovi portreti, pri katerih prihaja do izraza izredna tehnika in smisel za opazovanje. Rezljal je v baker, bron, srebro, zlato, slonovo ost in druge žlahtne materiale. Neprecenljivo vrednost predstavljajo predvsem podobe hčerke in pesnika Franceta Prešerna, nadalje portreti znamenitih sodobnikov in zgodovinskih osebnosti ter – če posebej navedemo Dremljevo »radovljiško obdobje« (1969-72) – plaketa starega mesta, plaketa Kroke in plaketa A. T. Linharta, od prej pa miniaturna kopija slavne Vaške situle.

Stane Dremelj
Vir: arhiv družine Vilhar, Ljubljana

In memoriam

STANE DREMELJ, (1906-1992)

Profesor Stane Dremelj, kipar medaljer, se je rodil v številni družini 1906. leta na Vrhniki. Svojo likovno nadarjenost je začel kazati že v Buhovi rezbarski delavnici na Vrhniki. Naročilo večjih del pri obnovi farne cerkve Sv. Nikolaja, ga je 1924. leta pripeljalo v Logatec. Z delom je nadaljeval v lesnopredelovalnem podjetju Javor, kamor se je vključil skupaj z vrhniškimi sodelavci: bratoma Francem in Lovrom Gromom. Tod se je mladi Stane Dremelj seznanil tudi z Rudolfom Hamerlitzem. Povabil ga je k rezbarsko bogatemu opremljanju bivanjskega kota, ki je še danes lepo ohranjen. V tej hiši je spoznal tudi svojo bodočo ženo Milico Hamerlitz. V teh letih je tudi z veliko samood-povedovanja obiskoval Tehnično srednjo šolo v Ljubljani, kjer je pri prof. A. Severju in F. Kralju pridobil osnovno kiparsko in medaljersko znanje. Študij je 1930 -1934 nadaljeval na speci-alki v Zagrebu pri prof. I. Kerdiču in se izpopolnjeval v Italiji. Svoja zgodnja medaljerska dela je izdelal v skromni delavnici, ki je stala na dvorišču sedanje Erkereve domačije. Iz tega obdobja so ohranjene posamezne manjše plastike in Logačanom vsem znana plastika sv. Boštjana na kapelici, posvečeni padlim v prvi svetovni vojni. Na pokopališču v Dol. Logatcu pa je ohranjeno ambicioznejše zasnovano delo nagrobnik De Glerieve družine. Polnih deset let, z večjimi in manjšimi prekinitvami, je bival ali prihajal v Logatec in s svojim delom vplival na takratno »quot kulturno klimo«,ki je bila tedaj v Logatcu na zavidljivi višini tudi po njegovi zaslugi, iz katere so izšle mnoge kvalitetne prireditve.

Leta 1936 se je z družino preselil v Ljubljano v novo zgrajeni dom ob Večni poti, kjer je preživel dobra tri desetletja. Dalj časa po vojni je bil profesor na šoli za oblikovanje v Ljubljani. Zadnjih dvajset let pa je živel v Radovljici. Od tod so njegove posmrtno ostanke pripeljali v Logatec, in v ožjem družinskem krogu, na njegovo lastno željo, v začetku letošnjega leta pokopali.

Kot umetnik je zapustil vrsto del. Med njimi največ malih plastik, medalj, novcev, plaket, situl, risb, osnutkov, medalj z upodobitvijo velikih mož slovenske kulture itd. Razstavljal je v Ljubljani, Zagrebu, Cetinju, Sarajevu, Beogradu, Varšavi, Moskvi, Leningradu, Bratislavi, Krakovu, Radovljici itd.

Ko se poslavljamo od tako ustvarjalnega človeka, ki je vtkan tudi v zgodovino našega kraja, in izražamo svojcem globoko sožalje, si vsaj zaželim, da bi imeli tudi mi priložnost kdaj spoznati vsaj del njegove bogate umetniške dediščine.

Vir: Logaške novice, 01. 04. 1992

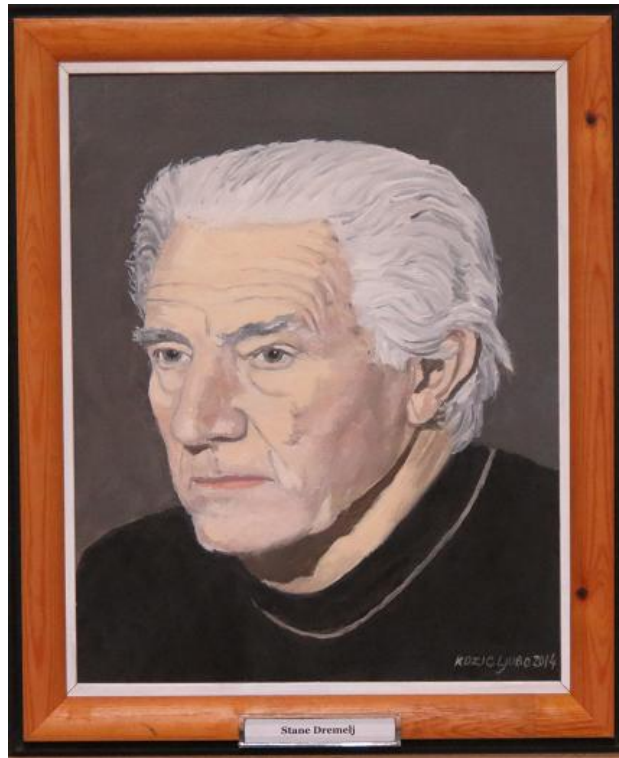
Op.: Stane Dremelj je umrl 21. januarja 1992 v Radovljici.

Avtoportret, 1974

Avtoportret, 1981

Stane Dremelj

Vir: slikar Ljubo Kozic

Op.: Narisano za razstavo »Pomembni Radovljičani«, 2016

.....

Sestavil: Goran Lavrenčak

Prvič objavljeno: 1. 12. 2016

goran.lavrencak@gmail.com

.....

Podatek o diplomski nalogi o Stanetu Dremlju:

Naslov Stane Dremelj: kipar in medaljer ; diplomska naloga

Avtor [Marija Opeka \(umetnostna zgodovinarica.\)](#)

Založnik M. Opeka, 1977

Dolžina 72 strani

